

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Jitky Zavřelové a Lukáše Hloucha v právní věci žalobců: a) **N. G.**, b) **nezl. A. G.**, zast. Mgr. Jurajem Koprdu, advokátem se sídlem Konopištská 1153/6, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2022, čj. OAM-837/ZA-ZA11-D07-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2023, čj. 20 Az 3/2023-42,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se p ř i z n á v á** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl, že žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu. Dospěl k závěru, že státem příslušným k posouzení podané žádosti je Spolková republika Německo. Rozhodnutí žalovaného napadli žalobci žalobou, kterou Městský soud v Praze shora uvedeným rozsudkem zamítl. Žalobci (dále „stěžovatelé“) napadli tento rozsudek kasační stížností.

[2] Stěžovatelé společně v kasační stížnosti navrhli, aby jí Nejvyšší správní soud přiznal odkladný účinek. K tomu uvedli, že stěžovatel b) je aktuálně žákem 1. ročníku základní školy. V případě neprodleného výkonu dotčeného rozhodnutí by pro něj bylo nemožné dokončit první ročník školní docházky v ČR. Ve škole se navíc velmi dobře etabloval. Stěžovatelka a), matka stěžovatele b), je zodpovědná za všestranný rozvoj svého syna a řádně o něj pečuje. Pokud by stěžovatelé byli povinni vycestovat do Spolkové republiky Německo, pak by bylo prakticky nemožné pro stěžovatele b) v tomto roce dokončit první ročník povinné školní docházky. Nezná tamní jazyk ani prostředí. Navíc by mohlo dojít k negativním dopadům do jeho psychického stavu. Rovněž by došlo k odloučení od jeho příbuzných, kteří v ČR pobývají. Žádostí o odkladný účinek tak stěžovatelé sledují nejlepší zájem nezletilého.

[3] K návrhu na přiznání odkladného účinku žalovaný uvedl, že s jeho přiznáním nesouhlasí, jelikož žalobou napadené rozhodnutí i napadený rozsudek jsou v souladu se zákonem.

[4] Nejvyšší správní soud připomíná, že podle § 107 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek, může jej však na návrh stěžovatelů přiznat, přičemž § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. upravující odkladný účinek žaloby se užijí přiměřeně. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být v souladu s usnesením rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, čj. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, splněny tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Důvody existence nepoměrně větší újmy stěžovatelů oproti jiným osobám jsou zásadně individuální a jsou také závislé na osobách a situacích stěžovatelů. Povinnost tvrdit a osvědčit vznik újmy mají proto stěžovatelé osvětlit zpravidla poukazem na konkrétní skutkové okolnosti věci. Vznik újmy musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozsudku či jiným právním následkem plynoucím z rozsudku, popř. z rozhodnutí aprobevnaného rozsudkem krajského soudu. Zároveň musí jít o následek určité intenzity, aby jej bylo vůbec možno označit za újmu, kdy zákon hovoří o újmě „nepoměrně větší“. To má svou logiku, protože v řízeních, v nichž není vyhověno žádosti účastníka, případně je mu zrušeno či omezeno nějaké oprávnění nebo uloženo opatření či správní trest, na účastníka pochopitelně budou doléhat právní následky negativního rozhodnutí – ať by byly sebernějšší – tíživěji než na veškeré další osoby, kterých se rozhodnutí vůbec netýká. Zpochybnění přiznání odkladného účinku pro rozpor s důležitým veřejným zájmem leží oproti tomu na žalovaném, zatímco navrhovatelům postačí, budou-li tvrdit, že takový rozpor s důležitým veřejným zájmem nehrozí (srov. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, čj. 52 Ca 9/2003-144, č. 87/2004 Sb. NSS).

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec bylo způsobité odvrátit stěžovateli tvrzenou újmu a mohlo vést k možnosti jejich (dočasněmu) setrvání na území ČR. V tomto ohledu je třeba zdůraznit specifickou úpravu zákona o azylu, podle jehož § 2 odst. 1 je *žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec, který požádal o udělení mezinárodní ochrany v jiném státě, který je vázán přímo použitelným předpisem Evropské unie, a Česká republika jej převzala na své území za účelem posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.* Podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona o azylu z důvodu předání do příslušného státu dle § 10a odst. 1 písm. b) ve spojení s § 32 odst. 2 zákona o azylu nemá odkladný účinek. I zde ho ovšem lze přiznat na základě (individuálně odůvodněného) návrhu

pokračování

podaného spolu s žalobou (§ 32 odst. 2 zákona o azylu). S ohledem na výše citovanou právní úpravu však stěžovatelům již nesvědčí postavení žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (s nímž mj. souvisí i právo setrvat na území ČR) v době řízení před Nejvyšším správním soudem. Toto postavení na základě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již nelze obnovit. Jeho přiznání může vyvolat pouze právní následky stanovené v § 78b zákona o azylu. Ten upravuje pobytový režim neúspěšných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, kteří podali proti rozhodnutí krajského soudu kasační stížnost, protože ti v postavení žadatelů nejsou (a ani být nemohou). Jinak řečeno, cizinec v řízení o kasační stížnosti podané ve věci mezinárodní ochrany již nemá postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, ale je oprávněn setrvat na území ČR, a to na základě rozhodnutí žalovaného o strpění na území dle § 78b zákona o azylu (viz usnesení NSS ze dne 8. 4. 2020, čj. 5 Azs 110/2020-9). Podle daného ustanovení *ministerstvo na žádost cizince rozhodne o jeho strpění na území na dobu nezbytně nutnou, pokud cizinec předložil náležitosti uvedené v odstavci 4. O strpění na území vydá ministerstvo cizinci potvrzení o strpění na území, ve kterém vyznačí dobu strpění na území* (odst. 1), přičemž cizinec je *k žádosti o strpění na území nebo prodloužení doby strpění na území povinen a) předložit cestovní doklad, je-li jeho držitelem, b) předložit doklad o včas podané kasační stížnosti s návrhem na přiznání odkladného účinku nebo při prodloužení doby strpění doklad o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti a doklad o tom, že řízení o podané kasační stížnosti dosud pravomocně neskončilo, a c) doložit adresu místa hlášeného pobytu na území* (odst. 4).

[7] Lze tedy shrnout, že v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti mohou stěžovatelé požádat, aby žalovaný rozhodl o jejich strpění na území v režimu zákona o azylu. Nelze odhlédnout ani od toho, že naopak v případě nepřiznání odkladného účinku stěžovatelé nebudou mít v průběhu řízení o kasační stížnosti pobytové oprávnění plynoucí ze zákona o azylu, tedy by *de facto* buď museli odcestovat, anebo na území ČR nadále pobývat neoprávněně. S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že první podmínka pro přiznání odkladného účinku je v případě stěžovatelů splněna.

[8] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval naplněním druhé výše vymezené podmínky, tedy zdali by ztráta pobytového oprávnění, resp. nucené vycestování představovalo pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká může přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti vzniknout jiným osobám. Stěžovatelé společně s návrhem uvedli, že stěžovatel b) je aktuálně žákem základní školy na území ČR a velmi úspěšně se ve škole etabloval. Stěžovatelka a), jeho matka, o něj pečuje. V ČR navíc žijí jejich příbuzní. V případě nuceného vycestování stěžovatelů by stěžovatel b) nebyl v aktuálních roce schopen dokončit první ročník základní školy. Navíc by mohlo dojít k negativnímu zásahu do jeho psychického stavu. Stěžovatelé k tomu doložili rozhodnutí o přestupu stěžovatele b) na základní školu v Praze. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že stěžovatelé dostatečně popsali a osvědčili svá tvrzení o újmě v rozsahu, který je dostatečný k vyhovění návrhu na přiznání odkladného účinku. Nejvyšší správní soud nezjistil (a žalovaný ani neuvádí), že by odkladný účinek vedl k zásahu do práv třetích osob, naopak je evidentní, že k takovému zásahu může dojít jeho nepřiznáním.

[9] Co se týče třetí výše vymezené podmínky pro přiznání odkladného účinku, tedy rozporu s důležitým veřejným zájmem, žalovaný ve vztahu k ní nic neuvedl, byť je to právě

on, kdo by tak měl činit (výše již zmíněné usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 52 Ca 9/2003). Žalovaný ve svém vyjádření pouze tvrdí, že žalobou napadené rozhodnutí i napadený rozsudek jsou v souladu se zákonem. Uvedené je však spíše předmětem posouzení věci samé, nikoliv předmětem přiznání či nepřiznání odkladného účinku. K zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku je nutné vážit intenzitu hrozícího zásahu do práv stěžovatelů s intenzitou narušení důležitého veřejného zájmu. O narušení důležitého veřejného zájmu ovšem žalovaný nic konkrétního neuvedl.

[10] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatele vyhověl. Přiznal tedy kasační stížnosti odkladný účinek, což je předpokladem toho, aby stěžovatel mohl získat pobytový titul dle zákona o azylu (usnesení NSS ze dne 9. 9. 2022, čj. 8 Azs 183/2022-37, č. 4405/2022 Sb. NSS, bod 10).

[11] Zbývá doplnit, že rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí meritorní rozhodnutí o podané kasační stížnosti (srov. usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, čj. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS). Ztotožní-li se Nejvyšší správní soud s městským soudem v tom, že rozhodnutí žalovaného bylo v souladu se zákonem, pak bude povinností stěžovatelů respektovat důsledky žalobou napadeného rozhodnutí. Rovněž lze dodat, že usnesení o odkladném účinku nezakládá s ohledem na svůj procesní charakter překážku věci rozhodnuté, a proto v případě posunu ve skutkových okolnostech lze o návrhu na přiznání odkladného účinku rozhodnout i opětovně, stejně jako lze již přiznaný odkladný účinek i bez návrhu zrušit, odpadnou-li v mezidobí důvody pro jeho přiznání (§ 73 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 107 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 9. června 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu